

رابطه بین چرخه تبدیل

وجه نقد و سودآوری

محمود آقاجانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللهم صل على محمد وآل محمد وعلم قلوبهم
واللهم صل على محمد وآل محمد وعلم قلوبهم

رابطه بین چرخه تبدیل وجه نقد و سودآوری

تالیف :

محمود آقاجانی

کارشناس ارشد مدیریت مالی

حسابرس ارشد سازمان حسابرسی

عضو انجمن حسابداران ایران

عضو انجمن حسابداران خبره ایران

عضو انجمن حسابرسان داخلی ایران

انتشارات موجک

سرشناسه	: آقاجانی، محمود، ۱۳۵۷.
عنوان و نام پدیدآور	: رابطه بین چرخه تبدیل وجه نقد و سودآوری / تالیف : محمود آقاجانی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۹ ص.؛ مصور، جدول، نمودار، وزیری.
شابک	: ۹-۲۵-۸۳۰۷-۶۰۰-۹۷۸، ۱۷۰۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: بورس - ایران - تهران - نمونه پژوهی
موضوع	: Stock exchanges - Iran - Tehran - Case studies
موضوع	: سرمایه در گردش - ایران - نمونه پژوهی
موضوع	: Working capital - Iran - Case studies
موضوع	: سرمایه در گردش - ایران
موضوع	: Working capital - Iran
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۵ ۹۲۷ ت / ۲ / ۵۷۲۰ HG
رده بندی دیویی	: ۳۳۲/۶۴۲۵۵۱۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۲۷۰۶۴

انتشارات موجک

مدیر مسئول : دکتر مجید رستمی بشمی

تلفن مرکز پخش : ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

Email : mojakpublication@yahoo.com

Web : www.mojak.ir

عنوان : رابطه بین چرخه تبدیل وجه نقد و سودآوری

تالیف : محمود آقاجانی

مشخصات ظاهری : ۱۱۹ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول : بهار ۱۳۹۵

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد - قیمت : ۱۷۰۰۰۰ ریال

شابک : ۹-۲۵-۸۳۰۷-۶۰۰-۹۷۸

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

تقدیم بہ:

یگانہ عزیز، ہستی کہ انجام این پژوهش از عنایت و فضل اوست

تقدیم بہ:

پدر بزرگوارم

مادر مهربانم

کہ نیی از وجودشان ایثار و نیی دیگر عشق و محبت است.

ہمسفر مهربانم

او کہ بتواند پشت گرمی زندگیم است،

و آسان نیی قلب پر مرش بی افق و دریای عمیق محبت و ایثارش بی سال است

ای دل ز غبار تن اگر پاک شوی

تو روح مقدسی، بر افلاک شوی

عرش است نشیمن تو، شرمست بادا

کای و مقیم خط خاک شوی

بیبا فضل الدین مرقی کاشانی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	سخن مولف .....
۳.....	فصل اول: چرخه تبدیل وجه نقد .....
۳.....	۱-۱ مقدمه .....
۴.....	۲-۱ ماهیت و اهمیت سرمایه در گردش .....
۵.....	۳-۱ مدیریت سرمایه در گردش .....
۷.....	۴-۱ اهمیت مدیریت سرمایه در گردش .....
۷.....	۵-۱ مدیریت داراییهای جاری .....
۸.....	۶-۱ مدیریت موجودی نقد .....
۹.....	۷-۱ دلایل نگهداری وجه نقد توسط شرکتها .....
۱۳.....	۸-۱ تعیین مانده معاملاتی بهینه .....
۱۴.....	۹-۱ مدیریت حسابهای دریافتی .....
۱۶.....	۱۰-۱ تعریف مدیریت وجه نقد و مراحل اساسی آن .....
۱۷.....	۱۱-۱ چرخش وجه نقد .....
۱۹.....	فصل دوم: سودآوری .....
۱۹.....	۲-۱ تعاریف مربوط به سود .....
۲۰.....	۲-۲ مفهوم سود گزارش شده .....
۲۱.....	۳-۲ سودآوری .....
۲۲.....	۴-۲ تعریف شاخصهای سودآوری .....
۲۳.....	۱-۴-۲ حاشیه سود ناخالص .....

- ۲۳..... حاشیه سود خالص ۲-۴-۲
- ۲۴..... بازده حقوق صاحبان سهام ۳-۴-۲
- ۲۴..... بازده دارایی‌ها ۴-۴-۲
- ۲۵..... سود هر سهم ۵-۴-۲
- ۲۷..... فصل سوم: مطالعه موردی: شرکت های پذیرفته شده ۲۷
- ۲۷..... در بورس اوراق بهادار تهران ۲۷
- ۲۷..... ۱-۳ مقدمه ۲۷
- ۲۷..... ۲-۳ بیان مساله ۲۷
- ۳۰..... ۳-۳ اهمیت و ضرورت انجام تحقیق ۳۰
- ۳۱..... ۴-۳ جنبه‌های نوآوری و جدید بودن تحقیق ۳۱
- ۳۱..... ۵-۳ اهداف تحقیق و استفاده کنندگان از آن ۳۱
- ۳۱..... ۱-۵-۳ اهداف علمی تحقیق ۳۱
- ۳۲..... ۲-۵-۳ اهداف کاربردی تحقیق ۳۲
- ۳۲..... ۳-۵-۳ استفاده کنندگان از تحقیق ۳۲
- ۳۳..... ۶-۳ سوالات تحقیق ۳۳
- ۳۳..... ۷-۳ فرضیه‌های تحقیق ۳۳
- ۳۴..... ۸-۳ تعریف واژه‌ها و اصطلاحات تخصصی تحقیق ۳۴
- ۳۴..... ۱-۸-۳ چرخه تبدیل وجه نقد ۳۴
- ۳۴..... ۲-۸-۳ سودآوری ۳۴
- ۳۴..... ۳-۸-۳ نرخ بازده دارایی‌ها ۳۴
- ۳۴..... ۴-۸-۳ نرخ بازده حقوق صاحبان سهام ۳۴
- ۳۵..... ۵-۸-۳ سود هر سهم ۳۵
- ۳۵..... ۹-۳ خلاصه‌ی فصل ۳۵

۳۷	فصل چهارم: پیشینه تحقیق
۳۷	۱-۴ تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
۳۹	۲-۴ تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۴۳	فصل پنجم: روش تحقیق
۴۳	۱-۵ مقدمه
۴۳	۲-۵ روش تحقیق
۴۴	۳-۵ فرضیه‌های تحقیق
۴۴	۴-۵ جامعه و نمونه آماری تحقیق
۴۵	۵-۵ قلمرو تحقیق
۴۵	۱-۵-۵ قلمرو زمانی تحقیق
۴۵	۲-۵-۵ قلمرو مکانی تحقیق
۴۶	۳-۵-۵ قلمرو موضوعی تحقیق
۴۶	۶-۵ تعریف عملیاتی متغیرهای تحقیق و نحوه اندازه‌گیری آنها
۴۶	۱-۶-۵ متغیر مستقل
۴۶	۱-۱-۶-۵ چرخه تبدیل وجه نقد (CCC) (متغیر مستقل):
۴۸	۲-۶-۵ متغیر وابسته
۴۸	۱-۲-۶-۵ سودآوری (متغیر وابسته):
۴۸	۲-۲-۶-۵ بازده دارایی‌ها (ROA) (متغیر وابسته):
۴۹	۳-۲-۶-۵ بازده حقوق صاحبان سهام (ROE) (متغیر وابسته):
۵۰	۴-۲-۶-۵ سود هر سهم (EPS) (متغیر وابسته):
۵۰	۳-۶-۵ متغیرهای کنترل
۵۱	۱-۳-۶-۵ اندازه شرکت (SIZE) (متغیر کنترل):
۵۱	۲-۳-۶-۵ نسبت بدهی (Debt) (متغیر کنترل):

- ۵-۳-۳ رشد فروش (Growth) (متغیر کنترل): ۵۲
- ۵-۷ روش و ابزار گردآوری اطلاعات ۵۲
- ۵-۸ روش تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمون فرضیه ۵۳
- ۵-۹ مدل مفهومی متغیرهای پژوهش و مدل رگرسیونی برای آزمون فرضیه‌ها ۵۳
- ۵-۱۰ آزمونهای آماری ۵۶
- ۵-۱۰-۱ آزمون رگرسیون خطی چند متغیره ۵۶
- ۵-۱۰-۲ آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف (K-S) ۵۶
- ۵-۱۰-۳ آزمون دوربین - واتسن ۵۶
- ۵-۱۰-۴ آزمون هم خطی: (مومنی، ۱۳۸۷، ۱۳۹) ۵۷
- ۵-۱۱ خلاصه‌ی فصل ۵۸
- فصل ششم: تجزیه و تحلیل داده‌ها ۵۹
- ۶-۱ مقدمه ۵۹
- ۶-۲ یافته‌های توصیفی ۵۹
- ۶-۳ آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها ۶۵
- ۶-۴ آزمون فرضیه ۷۱
- ۶-۵ آزمون فرضیه اول ۷۱
- ۶-۵-۱ آزمون فرضیه اول در صنعت خودرو ۷۲
- ۶-۵-۱-۱ آزمون هم خطی متغیرهای مستقل در صنعت خودرو ۷۲
- ۶-۵-۱-۲ آزمون دوربین واتسن و آزمون فرضیه اول در صنعت خودرو ۷۳
- ۶-۵-۲ آزمون فرضیه اول در صنعت سیمان ۷۵
- ۶-۵-۲-۱ آزمون هم خطی فرضیه اول در صنعت سیمان ۷۵
- ۶-۵-۲-۲ آزمون دوربین واتسن و آزمون فرضیه اول در صنعت سیمان ۷۶
- ۶-۵-۳ آزمون فرضیه اول در صنعت دارویی ۷۹

۷۹.....	۱-۳-۵-۶ آزمون هم خطی فرضیه اول در صنعت دارو
۸۰.....	۲-۳-۵-۶ آزمون دوربین واتسن و آزمون فرضیه اول در صنعت دارو
۸۳.....	۶-۶ آزمون فرضیه دوم .....
۸۳.....	۱-۶-۶ آزمون فرضیه دوم در صنعت خودرو
۸۶.....	۲-۶-۶ آزمون فرضیه دوم در صنعت سیمان
۸۹.....	۳-۶-۶ آزمون فرضیه دوم در صنعت دارویی
۹۱.....	۷-۶ آزمون فرضیه سوم .....
۹۱.....	۱-۷-۶ آزمون فرضیه سوم در صنعت خودرو
۹۴.....	۲-۷-۶ آزمون فرضیه سوم در صنعت سیمان
۹۶.....	۳-۷-۶ آزمون فرضیه سوم در صنعت دارویی
۹۹.....	۸-۶ خلاصه آزمون فرضیه‌ها .....
۹۹.....	۹-۶ خلاصه‌ی فصل .....
۱۰۱	فصل هفتم: نتیجه گیری و پیشنهادها .....
۱۰۱	۱-۷ مقدمه .....
۱۰۱	۲-۷ نتایج و تفسیر آزمون فرضیه‌ها .....
۱۰۲	۱-۲-۷ نتایج آزمون فرضیه اول .....
۱۰۳	۲-۲-۷ نتیجه آزمون فرضیه دوم .....
۱۰۴	۳-۲-۷ نتیجه آزمون فرضیه سوم .....
۱۰۵	۴-۲-۷ تفسیر نتایج فرضیه‌ها .....
۱۰۷	۳-۷ مقایسه نتایج تحقیق حاضر با تحقیقات قبلی .....
۱۰۸	۴-۷ نتیجه گیری کلی از پژوهش .....
۱۰۹	۵-۷ پیشنهادهای حاصل از پژوهش .....
۱۰۹	۱-۵-۷ پیشنهادات مبتنی بر فرضیه‌ها .....

- ۱۱۰ ..... ۲-۵-۷ پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی
- ۱۱۰ ..... ۶-۷ محدودیت‌های انجام پژوهش
- ۱۱۱ ..... ۷-۷ خلاصه فصل
- ۱۱۳ ..... منابع
- ۱۱۳ ..... منابع فارسی
- ۱۱۵ ..... منابع انگلیسی
- ۱۱۷ ..... پیوست: اسامی شرکتهای مورد مطالعه

سخن مولف

مدیریت سرمایه در گردش یکی از وظایف مهم مدیر مالی شرکت است و نقش مهمی در دست یابی به اهداف، سیاستها و موفقیت‌های شرکت و افزایش ثروت سهامداران دارد. یکی از معیارهای مدیریت سرمایه در گردش چرخه تبدیل وجه نقد که کنترل این چرخه می‌تواند سودآوری شرکت را تحت تاثیر قرار دهد. در این پژوهش، تجزیه و تحلیل جامعی بر روی، رابطه چرخه تبدیل وجه نقد و سودآوری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (با تاکید بر نوع صنعت) انجام گرفت. جهت سنجش سودآوری از معیارهای نرخ بازده دارایی‌ها، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام و سود هر سهم استفاده گردید. در این پژوهش اثرات سه متغیر اعم از اندازه شرکت، نسبت بدهی و رشد فروش که انتظار می‌رفت بر روابط بین متغیر مستقل و وابسته اثر گذار باشد کنترل گردید. جامعه مورد مطالعه شرکتهای بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که از بین کل صنایع، سه صنعت خودرو با ۱۶ شرکت، صنعت سیمان با ۱۷ شرکت و صنعت دارو با ۲۰ شرکت به عنوان صنایع و شرکت‌های مورد بررسی به روش حذف سیستماتیک انتخاب گردید. قلمرو زمانی جهت آزمون فرضیه‌ها شامل یک دوره یازده ساله براساس صورتهای مالی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۱ می‌باشد این تحقیق شامل یک فرضیه اصلی و سه فرضیه فرعی می‌باشد که در آنها رابطه بین چرخه تبدیل وجه نقد و سه معیار سودآوری به تفکیک در سه صنعت مورد آزمون قرار گرفته است. جهت آزمون فرضیات از آزمون رگرسیون خطی چند متغیره به صورت ترکیبی (سال- شرکت) به کمک نرم افزار Spss استفاده شده است. در کل نتایج پژوهش حاکی از وجود رابطه ای معنی دار و معکوس بین چرخه تبدیل وجه نقد و سودآوری (بازده دارایی‌ها، بازده حقوق صاحبان سهام و سود هر سهم) در صنایع خودرو و سیمان می‌باشد ولی رابطه ای معنی دار بین چرخه تبدیل وجه نقد و سودآوری (بازده دارایی‌ها، بازده حقوق صاحبان سهام و سود هر سهم) در صنعت دارو مشاهده نگردید.

محمود آقاجانی، بهار ۱۳۹۵

ISBN: 978-600-8307-25-9

انتشارات موجك